



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De speciebus diuinationis. 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

pertinet ad cultum dæmonum, in quantum aliquis
 utitur quodam pacto tacito, vel expresso cum dæ-
 monibus.

Ad tertium dicendum, quod in noua lege mens
 hominis arcetur à temporalium sollicitudine. Et ideo
 non est in noua lege aliquid institutum ad præcogni-
 tionem futurorum euentuum de temporalibus rebus.
 In veteri autem lege, quæ promittebat terrena, erant
 cōsultationes de futuris ad religionem pertinentibus.
 Unde dicitur Isai. 8. Et cum dixerint ad vos, Querite
 à Pythonibus, & à diuinis qui strident in incantatio-
 nibus suis: subdit quasi responsonem, Numquid non
 populus à Deo suo requiret visionem pro viuis &
 mortuis? Fuerunt tamen in nouo testamento etiam
 aliqui prophetiæ spiritum habentes, qui multa de fu-
 turis euentibus prædixerunt.

ARTIC. III.

*Virum sit determinare plures diuinationis
 species?*

507

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod non
 sit determinare plures diuinationis species. Vbi
 enim est vna ratio peccandi, non videntur plures esse
 peccati species. Sed in omni diuinatione est vna ra-
 tio peccandi: quia scilicet utitur aliquis pacto dæmo-
 num ad cognoscendum futura. Ergo diuinationis non
 sunt plures species.

Opus. 25.
c. 4.

¶ 2 Præterea, Actus humanus speciem sortitur ex
 fine, ut supra habitum est*. Sed omnis diuinatione
 ordinatur ad vnum finem, scilicet ad prænuntiatio-
 nem futurorum. Ergo omnis diuinatione est vnus
 speciei.

9. 12. 2. 2
9. 1. 2. 9.
1. 47. 3.

¶ 3 Præterea, Signa non diuersificant speciem
 peccati. Siue enim aliquis detrahat verbis, vel scri-
 pto, vel nutu, est eadem species peccati. Sed diuina-
 tiones non videntur differre nisi secundum diuersa si-
 gna, ex quibus accipitur præcognitio futurorum. Ergo
 non sunt diuersæ diuinationis species.

¶ SED contra est, quod Isidorus in* lib. Etymo- lib. 8. c. 9.
 log.

log. enumerat diuersas species diuinationis.

ar. prac. RESPONDEO dicendum, quòd sicut dictum est *,
 * *la peti* omnis diuinatio uenit ad præcognitionem futuri even-
 * *tione* tus aliquo dæmonum consilio vel * auxilio. Quod
 quidem vel expressè imploratur, vel præter inten-
 tionem hominis se occultè dæmon ingerit ad præ-

q. 57. s. 3

nunciandum futura quædam, quæ hominibus sunt
 ignota, eis autem cognita per modos de quibus in
 primo dictum est *. Dæmones autem expressè in-
 uocati, solent futura prænuntiare multipliciter.
 Quandoque quidem præstigiolis quibusdam appari-
 tionibus se aspectui & auditui hominum ingeren-
 tes, ad prænunciandum futura. Et hæc species vo-
 catur præstigium, ex eo quod oculi hominum per-
 streinguntur. Quandoque autem per somnia: & hæc
 vocatur diuinatio somniorum. Quandoque uerò
 per mortuorum aliquorum apparitionem, vel lo-
 cutionem. Et hæc species vocatur necromantia:

li. 8. c. 9.

*parū an-
te med.*

quia ut dicit Isidorus in lib. Etymolog. * necrom-
 antia mortuum, mantia uerò diuinatio nuncupatur:
 quia quibusdam præcantationibus, adhibito sangui-
 ne, videntur resuscitati mortui diuinare, & ad inter-
 rogata respondere. Quandoque uerò futura prænun-
 tiant, per homines uiuos, sicut in arreptitijs patet.
 Et hæc est diuinatio per Pythones. Et ut Isidorus
 dicit *, Pythones à Pythone Apolline sunt dicti, qui
 dicebatur esse auctor diuinandi. Quandoque uerò
 futura prænuntiant per aliquas figuras vel signa,
 quæ in rebus inanimatis apparent: quæ quidem si
 appareant in aliquo corpore terrestri, puta in ligno,
 vel ferro, vel lapide polico, vocatur geomantia;
 si autem in aqua, hydromantia; si autem in aere,
 aeromantia; si autem in igne, pyromantia; si autem
 in visceribus animalium immolatorum in aris dæmo-
 num, vocatur haruspicium.

li. 8. Ety.

c. 9. a me

dio.

Diuinatio autem quæ fit absque expressa dæmonum
 inuocatione, in duo genera diuiditur. Quorum primū
 est, quando ad prænosendum futura aliquid confide-
 ramus

ramus in dispositionibus aliquarum rerum . Et si quidem aliquis conetur futura prænoscere ex consideratione situs & motus syderum, hoc pertineret ad astrologos: qui & genethliaci dicuntur, propter natalium considerationes dierum . Si verò per motus, vel voces auium, seu quorumcumque animalium, siue per sternutationes hominum, vel membrorum factus: hoc pertinet generaliter ad augurium, quod dicitur à garritu auium, sicut auspiciam ab inspectione auium . Quorum primum pertinet ad aures, secundam ad oculos . In auibus enim huiusmodi præcipuè considerari solent . Si verò huiusmodi consideratio fiat circa verba hominum absque intentione dicta, quæ quis retorquet ad futurum quod vult prænoscere, hoc vocatur omen . Et sicut Valerius Maximus dicit *, Ominum observatio aliquo contactu religionis innexa est: quoniam non fortuito motu, sed diuina prouidentia constare creditur . Quæ fecit, vt Romanis deliberantibus vtrum ad alium locum migrarent, fortè eo tempore centurio quidam exclamaret, Signifer statue signum; hic optimè manebimus . Quam vocem auditam pro omine acceperunt, transeundi consilium omittentes . Si autem considerentur aliquæ dispositiones figurarum, in aliquibus corporibus visui occurrentes: erit alia diuinationis species . Nam ex lineamentis manus consideratis, diuinatio sumpta, chiromantia vocatur, quasi diuinatio manus . Chir enim Græcè dicitur manus . Diuinatio verò ex quibusdam signis in spatula alicuius animalis apparentibus, spatulamantia vocatur .

li. 4. c. 5.
in prin.

Ad secundam autem diuinationis genus, quod est sine expressa dæmonum inuocatione, pertinet diuinatio, quæ fit ex consideratione eorum quæ eueniunt ex quibusdam, quæ ab hominibus serio fiunt, ad aliquid occultum inquirendum: siue per protractionem punctorum, quod pertinet ad artem geomantia; siue per considerationem figurarum, quæ pro-

ueniunt

veniunt ex plumbo liquefacto in aqua proiecto, siue ex quibusdam schedulis scriptis, vel non scriptis, in occulto repositis, dum consideratur quis quam accipiat; vel etiam ex festucis inæqualibus propositis, quis maiorem, vel minorem accipiat; vel taxillorum proiectione, quis plura puncta proijciat; vel etiam dum consideratur, quid aperienti librum occurrat: quæ omnia sortium nomen habent.

Sic ergo patet triplex esse diuinationis genus: quorum primum est per manifestam demonum inuocationem, quod pertinet ad necromanticos: secundum autem est per solam considerationem dispositionis, vel motus alterius rei, quod pertinet ad augures: tertium est, dum facimus aliquid, ut nobis manifestetur a liquo occultum, quod pertinet ad sortes. Sub quolibet autem horum multa continentur, ut patet ex dictis.

In corp.
art.

Ad primum ergo dicendum, quod in omnibus prædictis est eadem generalis ratio peccandi, sed non eadem specialis. Multo enim grauius est dæmones inuocare, quam aliqua facere, quibus dignum sit ut se dæmones ingerant.

Ad secundum dicendum, quod cognitio futurorum vel occultorum est vltimus finis, ex quo sumitur generalis ratio diuinationis. Distinguuntur autem diuersæ species secundum propria obiecta, siue materias, prout scilicet in diuersis rebus occultorum cognitio consideratur.

Ad tertium dicendum, quod res quas diuinantes attendunt, considerantur ab eis, non sicut signa, quibus expriment quod iam sciunt, sicut accidit in detractione; sed sicut principia cognoscendi. Manifestum est autem quod diuersitas principiorum diuersificat speciem, etiam in scientijs demonstratiuis.